

САНА ОЛОХ

Х а н ы а т
1931 снл алтынны
ыйтан тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 32 (5544)

1961 снл. Кулун тутар 14 күнэ
СУБУОТА

Сыаната
2 харчы

ССКП райкомун II пленума

Информационнай иһитиннэри

1981 снл кулун тутар 13 күнүгөр ССКП оройуоннаады комитетын иккис пленума буолла.

Пленум «Итиринтээһини уонна алкоголизмы утары охсуһууну күүһүрдүүгэ, общественной бэрээдэги бөгөргөтүүгэ ССКП Кинин Комитетын уонна партия обкомун уураахтарын олоххо киллэриин туругун уонна оройуоннаабы партиянай тэрилтэ сорууттарын туһунан» боһуруоска ССКП райкомун иккис секретара таб. С. П. Макаров дакыдаатын истэн дьүүлэстэ.

Дакыдаат сүннүүнэн кэпсэтингэ тыл аттылар: тт. Белых М. И. — ССКП райкомун чилиэнэ, Чурапчы

сельсоветын исполкомун председатели, Васильев В. С. — ССКП райкомун чилиэнэ, оройуон прокурора, Ефремов А. В. — ССКП райкомун чилиэнэ, Субуруускай аатынан совхоз директора, Матвеев С. Х. — ССКП райкомун чилиэнэ, Карл Маркс аатынан совхоз механизатора, Иванова М. Н. — ССКП райкомун чилиэнэ, сибээс үлэһини үлэһитэ, Дьячкова П. Д. — ССКП райкомун чилиэнитер кандидат, «Чурапчы» совхоз шофера, Ериолова М. И. — ССКП райкомун чилиэнэ, оройуоннаады балыһа партиянай тэрилтэтин секретара, Шадрин А. А. — ССКП райкомун чилиэнэ, райсовет исполкомун председатели солбулааччы, Лесневая М. С. — ССКП райкомун чилиэнэ, «Чурапчы» совхоз парткомун секретара, Шишинин А. С. — 13 №-дөөх СПТУ директора, Филиппов М. П. — Холтобо сельсоветын исполкомун председатели, Борисов Е. А. — ССКП райкомун чилиэнитер кандидат, «Сельхозтехника» холбоһук управлуккайа.

ССКП райкомун пленума дьүүлчүлүбүт боһуруоска туһанинаах уурлары ылыныа.

Манан ССКП райкомун пленума үлэтин бүтүрдэ.

КҮН АХСЫН — УДАРНАЙДЫК! БУКА БАРЫ — СУБУОТУННЬУККА!

Оройуон үлэһиттэрэ Саха сириттэн ССКП XXVI съезигэр рабочай делегаттар ытырыыларын уонна москвичтар баччыымнарын биир санаанан биһирииллэр, өйүүллэр.

УТҮӨКЭН БАЧЫЫМ

ССКП XXVI съезигэр Саха сириттэн рабочай делегаттар «Пятилетка хас бириддин күнүгэр — үлэ УРАДК оморумтуотун уонна хаачыстыбатын» дини девизтээх республика бары үлэһиттаригэр ытырыыларын биһиги — Субуруускай аатынан совхоз Хатылытаабы отделиениетын хортуоппуйу үүннэрээчилэрэ — биһирээн биһэбит.

Ыалдьыт Мэигэ-Халгалас оройуонун Ленин аатынан совхозун обуруот аһын үүннэрээччигэ О. С. Самсонова ростовчаннар бааччымынарын халдыһаабы суох үлэлииргэ, наставническаа сайыннараа үрдүк үүнүү эдэр маастардарын итирээт, агротехническаа көрдөбүллэри толору тутуһан квадратнай метр ахсыттан 8 кг помидору, 17 кг огурсуну ыларга итиэнэ — пятилетка устата 420 тонна обуруот аһын хомуларга соруутаммыта биһиги

болбомтобутун тардар. Пятилетка бастаабы сылыгар биһиги звенобут 50 гектарга хортуоппуйу омордон, гектар ахсыттан 75-тик центнер үүнүүнү ылар сорууттаах. Бу күннэргэ 40 гектарга 1010 тонна органическаа, 35 гектарга минеральнай уосурдуулары киллэрдибит. Звено састааба сүннүүнэн сүүмүрдээнэ.

Ол эрэһин сизмэ хортуоппуйунан, техниканан хаачылыбыт мөлүөх. Саага подъяа үлэсэ кирибээкэ, сизмэбитин хаарбах туруктаах үс подъяага харааан сытыраабыт. Тэһэтэ буорту буолара биллибэт. Совхозпуг сапатта итиннээх дьаһалы ыларга нөөдө.

Биһиги партия XXVI съезин рабочай делегаттарын ытырыыларын өйүүбүт уонна хортуоппуйу үүннэрийгэ быһылгы сыл итиэнэ — пятилетка бүтүүнүн соруудахтарын толорор туһугар бастыа опыты кизигиик туһанарга, куоталаһан үлэ-

лииргэ сорууттаабыт. Н. ЧИЧИГИНАРОВ, звено салааааччыта.

БУКА БАРЫ ТАХСЫАХПЫТ

Улуу сирдыт В. И. Ленин төрөөбүт күнүгэр коммунистическаа субуотунньук биһигэ үтүө үгэсэ куубулуйда. Быһыл Москва бастыа предпринимеларын үлэһиттэрэ муус устар 18 күнүгэр бу бэрээдэх үгэһин салгыһарга уонна ити күн үлэ саамай УРАДК оморумтуотун көрдөрүө баачыым көтөхтүлэр.

Ону Карл Маркс аатынан совхоз Мугудайдаабы отделиениетын бары үлэһиттэрэ истин биһирэбилинэн көрүстүлэр. Ааспыт да өттүгэр кинилэр бу патристическаа хамсааһынга, бары советскаа дьон курдук, активнайдык кытталлара. Быларыын 460-ча кубометр оттор маһы соботуопкалаабыппыт.

Быһылгы коммунистическаа субуотунньукка бука бары эмиз ити кэллим үлэ-

сэ тахсарга уонна саамай урдүк оморумтуотун ситиргэ былааннаабыт.

Н. ПЕРМАКОВ, отделиение — управлуккайа.

ТЭТИМИ ЫҤЫТЫБАККА

Саха сириттэн ССКП XXVI съезин түөрт рабочай делегаттара республика бары үлэһиттаригэр ытырыыларга улахан сэгэрминэн көрсүлүннэ.

Түс бэйэм, эмиз хас бириддин үлэ күнүн урдүк оморумтуолаах уонна хаачыстылаах оморор иһин хамсааһынга кыттар бэбэлаахпын. Онуоха биһиги — куһаҕана суох тэтимнээх курдукпун. Ол курдук, суол алдьаһан кинини 1100 кубометр сааһааһа тэһэн сыл аһардаабы биллэһимин толоруохпун сөп.

А. ПЕСТЕРЕВ, лесопункт шофера, онус пятилетка ударнига.

Съезд матырыяалларын пропагандалыылар

ХОПТОБО. Иллэрээ күн Эрилик Эристин аатынан совхоз кини уһаайбатыгар, Дирингэ, ССКП XXVI съезин матырыяалларын пропагандастарга, агитатордарга, политинформатордарга сааһаар буолла. Онно «ССКП XXVI съези

иэ партия экономическаа политикаын сүрүн сорууттарын туһунан» дини лекцияны ССКП обкомун пропагандистскаа болоһун салааааччыта П. А. Васильенко аахта. Семинар кыттыһаахтары итиннэ сэгэ аан дойду

балаһааннаабыт уонна норуот олоһун уйгутун үрдэтти ылаабынай туһаайыыларын лекциялары иһиттилэр.

Пропагандистскаа балаа чилиэннэрэ бэрээдэх Хайахсат уонна Чэжыр нэһиликтэрин идеологическаа активыгар көмөлөстүлэр.

«СО» корр.

„Союз Т-4“ көтүүтэ

Космическаа куйаары чинчийин программатыгар сөп түбэһиннэрээ 1981 снл кулун тутар 12 күнүгэр Москва бирикмэтинин 22 чааска Советскаа Союзтан хараабыл командира Советскаа Союз Героя, ССРС космонавт-летчига, полковник Коваленко Владимир Васильевич уонна бортинженер Сазиных Виктор Петрович састааптаах экипаһаан салааллар «Союз Т-4»

космическаа хараабыл мыскаа, Көтүү программатыгар «Союз Т-4» хараабыл «Салют-6» — «Прогресс-12» орбитальнай комплексы кытта тиксэһинтэ керүллэр. Хараабыл экипаһа станция бортугар былааннааһыт сэрэтэр оромуоннүүр, профилактическаа үлэлэри, научнай техическаа чинчийиннэри итиэнэ экспедиционнэр толоруохтаах.

Телеметрическаа мээрэйдэһиннэр көрдөрөллөрүнэн, «Союз Т-4» хараабыл «Салют-6» — «Прогресс-12» орбитальнай комплекс борттаабы системалара сөптөөхтүн үлэһинилэр. Космонавтар табаарыстар Коваленко уонна Сазиных доруобууларын турруга үчүгэй итиэнэ көтүү программатын толорууга киридилэр. [ССТА]

БОЧУОТ ДУОСКАТА

1980—1981 сс. общественная сүөһү кыстыгын ааспыт бизэс ыйдарыгар сүөһүнү нитингэ, киниттэн бородууксуйаагы ылыһа уонна соботуопкалааһынга социалистическаа куоталаһынга үрдүк көрдөрүүлэри ситиспит совхозтар манньык отделиениелара уонна бирикээдэлэрэ, манньык фермалар уонна борооску көрөр звенолар коллентивтарэ, бастыа манньыксыттар уонна борооску көрөөччүлэр оройуоннаабы бочуот дуоскаатыгар таһаарыллаллар.

ОТДЕЛИЕНИЛАРТАН

«Чурапчы» совхоз Арыылаахтаабы отделиениета (управлуккайа Борисов Е. Е., партиянай тэрилтэ секретара Борисов С. С., местком председатели Барашков П. Е.).

Карл Маркс аатынан совхоз Мугудайдаабы отделиениета (управлуккайа Пермяков Н. Д., партбюро секретара Снацев Г. Н., местком председатели Васильев И. Е.).

Эрилик Эристин аатынан совхоз Хадаардаабы отделиениета (управлуккайа Тарасов П. П., партбюро секретара Посельскаа В. Ф., местком председатели Дьячкова Н. И.).

БИРИГЭЭДЭЛЭРТЭН

Бахсы отделиениетын Толооннообу бирикээдэтэ (старшай бирикээдинер Ноговицын С. С.).

Мугудай отделиениетын Телой Дирингизээби бирикээдэтэ (старшай бирикээдинер Захаров А. А.).

ЫАННЫК ФЕРМАЛАРЫТАН

Үрэх Күөрэ ферматын коллентива (Одьулуун, старшай Капитанова З. Д.) — фуражнай ынаах ахсыттан 663-түү кг ыан үтүү валовай ылыы былаанын 121,6 бырыһыан толорбутун иһин.

«Эрилик» ферма коллентива (Арыылаах, старшай Иванов М. И.) — хас бириддин фуражнай ынаахтан 628-тыы кг ыан үтүү валовай ылыы былаанын 123 бырыһыан толорбутун иһин.

«Аргыс» ыанньык ферма коллентива (Киллэжик, старшай Парфенова М. И.) — фуражнай ынаах ахсыттан 567-тин кг ыан былаанын лаппа аһарытын иһин.

БОРООСКУ КӨРӨР ЗВЕНОЛАРТАН

Кэтит Күөл звенота (Хайахсат, старшай Аржаков К. К.) — 295 борооскуну тыһынаах иитэн хас бириддиннэрин 78-тыы кг толоруһуппун иһин.

ЫАННЫКСЫТАРТАН

Иванов Михаил Иножентьевич («Чурапчы» совхоз, Арыылаах отделиениета) — хас бириддин фуражнай ынааһыттан 1156-лыы кг үтүү ыан соруудаһын 189 бырыһыан толорбутун иһин.

Ксенофентова Наталья Николаевна (Эрилик Эристин аатынан совхоз, Хадаар отделиениета) — фуражнай ынааһын ахсыттан 973-түү кг үтүү ыан соруудаһын 115,8 бырыһыан толорбутун иһин.

Артемова Нюрбика Сергеевна (Карл Маркс аатынан совхоз, Одьулуун отделиениета) — фуражнай ынааһын ахсыттан 930-түү кг үтүү ыан соруудаһын 147,6 бырыһыан толорбутун иһин.

БОРООСКУ КӨРӨӨЧЧҮЛЭРТЭН

Петрова Анисия Степановна (Карл Маркс аатынан совхоз, Бахсы отделиениета) — 50 борооскуну тыһынаах иитэн хас бириддиннэрин 102,1 кг толоруһуппун иһин.

Лутай Иван Григорьевич (Эрилик Эристин аатынан совхоз, Холтобо отделиениета) — 53 борооскуну тыһынаах иитэн хас бириддиннэрин 93,5 кг толоруһуппун иһин.

Смирникова Анна Васильевна (Карл Маркс аатынан совхоз, Мугудай отделиениета) — 50 борооскуну хас бириддиннэрин 92,6 кг толоруһуу ситиспитин иһин.

БҮГҮН БАСТЫННАР КИРБИИЛЭРЭ САРСЫН КОЛЛЕКТИВ НУОРМАТА ОРОЙУОН ОНУС ПЯТИЛЕТКАБА ЧЕМПИОННАРА

**Агафья Тарасовна
КУЗМИНА**

Эрилик Эристини аатынан совхоз Хадардаабы отделениегын маньнык-сыттын сылдан А. Т. Кузмина 1976 сыллааха хас биридн ынахтан 4296 кг үтүү ыан оройуон рекордун олохтообута билигин да угуордана иллик. Оттон 1977 сыллааха 3762 кг, 1978 сыллааха 3605 кг үтүү ыан оройуон чемпиону аатын ылаттаабыта.

Агафья Тарасовна—Саха АССР норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, Октябрьскай Революция уонна Үлэ Кыһыл Знамэга орденнар нааалардара.

**Семён Николаевич
МАКАРОВ**

Технически сатабыллаахтык туһанын холобурун «Чурапчы» совхоз Сылгынаабы отделениегын тракториһа С. Н. Макаров көрдөрдө.

Семён Николаевич 1976 сыллааха—3719, 1977 сыллааха—4257,4, 1978 сыллааха—4015, 1979 сыллааха—4315 эталоннай гектардаах үлэни оҥорбута. 1980 сыллааха 4397,3 эталоннай гектардаах үлэни толорон онус пятилеткага бэйэтин рекордун иккис төгүл түспүтү.

Социалистическай куоталаһы кыһыылааба пятилеткатын 3 сыл 9 ыйынан толорбута.

**Василий Петрович
СЕДАЛИЩЕВ II**

Субуруускай аатынан совхоз Болтомтоосу отделениегын көлөнөн оттуур звенота В. П. Седалищев II салайабыттан үгүс сылларга оройуонга, республикага иккиннэ биллэнэ.

Онус пятилетка сылларыгар звено хас биридн ыһитыгар тиксэркэн оттообут көрдөрүүлэрэ: 1976 сыл—64, 1977 сыл—56, 1978 сыл—30,5, 1979 сыл—56,2, 1980 сыл—75,7 тонна. Итинэн звено X пятилетка түөрт сылыгар оройуон чемпионун үрдүк аатын ылла, ол иһигэр иккис төгүл рекорду олохтоото.

**Афанасий Афанасьевич
СЕДАЛИЩЕВ**

Карл Маркс аатынан совхоз «Бочуот Знега» орденнаах тракториһа А. А. Седалищев 1978 сыллааха МТЗ-82 тракторунан 1856,2 эталоннай гектардаах үлэни толорон оройуон чемпионунан буолбута. Итинэн кэлин 1979 сыллааха 2150,4, оттон пятилетка түмүктээһиннээх сылыгар 2123 эталоннай гектардаах үлэни оҥортообута. Үлэһимит эбэлээтэлиһтибэтин аһары толортоото, чемпионнаата.

Афанасий Афанасьевич аһыт биэс сылга 10046,9 эталоннай гектардаах үлэни толорон, былаанын 37,7 бырыһаанын куоһарда.

**Михаил Иванович
ЛАЗАРЕВ**

«Чурапчы» совхоз Килэтин отделениегын хадарскай булчута М. И. Лазарев бу үрдүк ааты аһыт пятилетка устата үс сылга оройуонга чемпионнаан ылла.

Михаил Иванович аан бастаан 1970 сыллааха оройуон рекордун олохтообута. Очогообута көрдөрүүтэ 2465 солк этэ.

Онус пятилетка бастаан сылыгар 3133 солк, 1978 сыллааха 3267 солк, уонна 1980 сыллааха 3087 солк кылааннаах үүлээһин бултаан рекордарын улам түспүтү.

**Петр Николаевич
ТИТОВ**

Сүбү нититин кэскиллээх болпуруоһугар—ынабы искусствоннайдык сэмэлээһинигэ Эрилик Эристини аатынан совхозтан П. Н. Титов пятилетка устатыгар утумнаахтык үлэлээтэ.

Кини 1976 сыллааха 202 ынабы сэмэлээн бары төрүүлэрин ситиһэн оройуонга рекорду олохтообутун билгээһингэ дээрн ким да түспүтү иллик 1977 сыллааха ынахтарын 99,5 бырыһааннара төрөөн, 1980 сыллааха 220 ынахтан 213 ныйраһынан оройуон чемпионун аатын ылаттаабыта.

«ЫБСЛКС 60 СЫЛА» ФЕРМА

Эрилик Эристини аатынан совхоз «ЫБСЛКС 60 сыла» ферма коллективэ пятилетка бары сылларыгар хас биридн фуражнай ынахтан үтүү ыһытыга көрдөрүүлэрэ: 1976 сыл—2548, 1977 сыл—2703, 1978 сыл—2463, 1979 сыл—2365, 1980 сыл—2659 кг. Итинэн Онус пятилетка иккис сылыгар оройуон рекордун олохтообута.

Ферма коллективин урукку старшайа Саха АССР норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ А. Т. Кузминаны утумнаан оройуон абсолютнай чемпионна Т. Н. Кеенофонтова, ССКП обкомун чилинниктар кандидат В. Н. Григорьева курдук бастык маньныксыттар үүнэн табыстылар.

ХАТЫЛЫТААБЫ САҕЫЛЫ ИИТЭР ФЕРМА

Субуруускай аатынан совхоз Хатылытаабы саҕыл иитэр ферма (урукку сэмэлэһсэй М. А. Иванов) пятилеткага былаанын 3 сылынан толорбута. Биэс сылга барыта 263,5 тыһ. солк. кылааннаах үүлээһин сөбүтүөннэлээн былаанын 73,5 тыһ. солк. куоһарда.

Аһыт биэс сылга 2266 саҕыл оҥотун ылла. Ити былааныга көрүлүбүтүнээһэр 100 табонон элбэх Ферма 1976 сыллааха хас биридн ийэ саһылтан 4,2 оҥону ылан оройуон рекордун олохтообута. 1977, 1980 сылларга биридн ийэ саһылтан 3,6—4,05 оҥону ылан оройуонга чемпионнаабыта.

БОЛУГУР ОБУРУОТЧУТТАРЫН ЗВЕНОТА

Карл Маркс аатынан совхоз Болугурдаабы отделениегын обуруотчуттарын звенота 1976 сыллааха гектар ахсыттан 277,8 центнер кыһымыстыны үүннэрэн оройуон рекордун олохтообута. Звенону кэлин үс сылларга В. Н. Яковлева салайар.

Звено кэлин түөрт сылга обуруот аһын үүннэрэн уонна государстаага атыһааһын былааннарын аһары толортоото. Оттон пятилетка устата 1098 тонна обуруот аһын үүннэрэн былаанын 101 бырыһаан толордо.

Коммунистическай айар-тутар үлэ уонна эйэ ленинскэй курсунан

Партийнай үөрэх, экономическай үөрэхтээһин систомаларыгар Л. И. Брежнев дакылаатын уонна ССКП XXVI съёһин докумуоннарын үөрэтингэ

ССКП XXVI съёһа партия уонна советскай норуот олохторугар, аан дойдутаабы коммунистическай, рабочай уонна национальней-боскоһонуулаах хамсаһытыга бөдөнтөн бөдөн политическай собиттэнэн буолар. Съезд коммунистическай тутуу, саҕа киһини нитэн таһаарыи өрө күүрдэр кэсиннэлэрин бэлэтээтэ, партия уонна норуот туһааһынаах биригэ сомболоһууларын чаһылгай демонстрациятынан уюлла. Табаарыс Л. И. Брежнев дакылаата—айым-ылаах марксизм-ленинизм уулуучулаах докумуона, коммунизм теориялар уонна практикаларын кылаат.

Комитеттар «ааттаах соруку» дакы-

лаатын, ССКП XXVI съёһин докумуоннарын коммунисттар, үлэһиттэр диригини үөрэтиклэрин тэрийи, киһи историческай уураахтарын олоххо киллэрингэ бары оттукан кимелелүү.

Полит.оскуолаларга уон. го марксизм-ленинизм төрүттэрин оскуолаларыгар, экономическай үөрэхтээһин систематыгар б. дь. кулун тутар—бэс ыйын усталаарыгар аһыс-гоусуу занятиелар, теоретическай уонна методическай семинардарга, партийкай-хаһаайыстыбанай аһыс оскуолаларыгар, марксизм-ленинизм университеттарыгар түөрт-бэс занятиелар маньнык те. мавларга ытарга сүбэлэнэр.

ССКП аан дойдутаабы политика.

Сайдылыах социализм сүһүөх кэмгэр ССКП эконо-

мическай политика.

Советскай общество социальнай-политическай уонна духовной сайдыыта иткэннэ партия соруутара.

Партия—советскай норуот авангарда.

Кулун тутар 24 күнүгэр дээрн сир аһын пропаганда семинардарын ыһытааха, ол семинардарга съезд делегаттара, партийнай, советскай уонна хаһаайыстыбаннай үлэһиттэр, ученайдар уонна специалистар тый эткилэрин тэрийэххэ наада. Партийнай комитеттар, политическай сырдаткы дьаһалт уонна кабинеттара пропагандисттарга уонна истээчиллэргэ лекциялары итиннэ консультациялары тэрийэр, методическай ырытан оҥоруулары бэлэмниир, онус пятилетка түмүктэрин уонна ССРС, республика, ырайы, уобалас, уоһурук, куорат, оройуон, бэйэлэре үлэһинир предприятиеһарын, совхозтарын эбэтэр колхозтарын экономическай уонна социальнай сайдыытын кэс-киллэрин аһыгар киһигэ быһастапкаларын уонна фо-го-быһастапкалары киһигини тэрийэхтээхтэр.

Л. И. Брежнев дакылаатын тусх баар баар ис хоһоонун, съезд идеяларын, ис уонна тас политикада партия соруутарын, ССРС экономическай уонна социальнай сайдыытын сүрүн туһааһыларын ис хоһоонун хас биридн коммунист, хас биридн советскай киһинээ тэриди—пропагандисттар, лектордар, дакылаатчыттар, бары партийнай үлэһиттэр уонна аһы-

Кини Комитет Оччутууаһа дьаһалта итиннэ ис уонна тас политикада партия уочараттаах соруутара.

Брежнев Л. И. ССКП XXVI съёһа соһуулаһытыгар этии, Табаарыс Л. И. Брежнев дакылаатыгар ССКП XXVI съёһин Резолюцията.

ССКП Программатин саҕаһы редакциялаһыны бэлэмниир туһунан ССКП XXVI съёһин Уураада.

Тихонов Н. А. 1981—1985 сылларга уонна 1990 сылга дээрн кэмгэ ССРС экономическай уонна социальнай сайдыытын сүрүн туһааһынаах докумуона, ССКП XXVI съёһин дакылаат.

1981—1985 сылларга уонна 1990 сылга дээрн кэмгэ ССРС экономическай уонна социальнай сайдыытын сүрүн туһааһынаах докумуона, ССКП XXVI съёһин дакылаат.

1981—1985 сылларга уонна 1990 сылга дээрн кэмгэ ССРС экономическай уонна социальнай сайдыытын сүрүн туһааһынаах докумуона, ССКП XXVI съёһин дакылаат.

ЕВРОПАҒА ЭЙЭ ТУҢУГАР

Партия XXVI съезигэр ССКП КК Отчуотунан да-нылаатын Европа континен-тыгар балаһыаньна туһу-нан этэр өттүн Европа дойдунуларга урала уон-на ойдонон итэриэтинэн ыттынылар. Дагылаахка ССКП КК Генеральной сек-ретара Л. И. Брежнев ба-лытэзэбинин курдук, ты-нааны сымнааты өстөөх-төрө туорайды сатаабыт-тарын үрдүнэн икки ске-тема дойдунуларын икки ар-дыларыгар биригэ үлэстэ-хтэ манна уопсайынан ку-лабана суохтук сайдар. Политическай контактар ордух кизг уонна толору буолулар. Аан дойдутаа-ы политика кэикэ бөдөн проблемаларыгар тыа ты-лы бүлсүү кыаллыгытэ сд-дэх буолбатах. Хаһаайс-тыбаннай, научнай-техни-ческэй уонна культурнай с-бээстэр үүнэллэр итин-нэ кэкиллэр.

Дагылаахка билиги дой-дубут арбаа Европа бөдөн государстволарын кытары сыйыаннара сийилим бы-һаарылаалар. Ол курдук, билигээ Францияны кыта-ры сибээстэр кизг ситим-нэрэ үөскээтэ. Араас та-һымнарга, ол иһигэр УР-дукүгэ эмиз, тинигэ быс-тыбат политическай диа-лог диниэстэхтэ тутуһу-лар. ГФР-тын кытары сы-һааннаһылар уопсайынан табыгастаахтык сайдаллар. ССРС Италияны кытары сыйыаннарыгар биллэр-көстөр икки сибээрийы баар. Советская-финлянд-ская сыйыаннаһылар сай-дылары добордоһуу уон-на үтө ыаллы олоһуу бигэ төрүтүгэр олоһула-лар. Билиги дойдубут Тур-цияны кытары үчүгэй сы-һааны, Грецияны кытары үгэс буолбут сибээстэри кэикэргэ бэлэм, Австрия-ны, Швецияны, Бельгияны, Кипри уонна Европа атын кэикэ дойдунуларын кытары сыйыаннар сийиһилээхтик сайыннарыллан иһэллэрин эсэрдэллэр.

Ол эрэри, хомойуох-иһик, Европа балаһыаньна-та быһыта суох буолбатах. Кэкил сыйлаахка манна эбэ дыһаатыгар улахан кутталлаах быһыылар үөс-кээтилэр. Ити, бастаан тур-ем, күүстэр Европага уөс-кээбит хабааттыһыларын НАТО туһатыгар уларытар сыйыанна Вашингтон ыгаа-һынан ыһылыбыт арбаа Европага сага американ-

скай ядернай-ракетнай сэр-ни сэбин тарбатан туруо-рарга быһаарыны туһу-нан атыллар.

Бириг кээтэ эйэс дьу-лугар күүстэр арбаа Евро-пага нейтроннай сэрни сэ-бин тарбатан туруорууну тохтоотторон турардаахтар. Билиги буоллаһына Ва-

шингтон ити кутталлаах быһааны эмиз сөхсүтэргэ сорумар. ССРС бэйэтин өттүтэ нейтроннай сэрни сэбэ атын государстволарга суоһун туһары ону өгө-рон таһаарыны сибээһин суоһа, итинэн ону бобор туһунан сөбүлэһини тү-һэрсэргэ бэлэммин диэн бигэргэтэн этэр.

Билиги дойдубут, динэ ССКП XXVI съезигэр өрө-гөйдөөхтүк иһитинэрлэли-битэ, аан дойдутаагы бы-һыыны-майгыны төгүрүчү чабдигирдэр иһин охсуһуу-тун салгыыр. Маннааха эрэллээх комплаһынан били-ги партиябыт XXIV уонна XXV съездэринэн иһитин-нэриллибит Эйэ програм-мата буолар. Советская Союз уонна кини союзтаах-тара, чуолаан, континен-та тыһааһыны байыаннай өттүнэн сымнааты уонна сибээһини эһин боппу-руостарын дьүүллээр итинэн быһаарарга бүт-түүн Европатаагы конфе-ренцияны ыһарары көбү-лээбиттэрэ. Кинилэр НАТО дойдунуларга ядернай уон-на көннөрү сэрни сэлтэрин бэйэ бэйэни утары баста-һан туттаран холбоһон акаастанарга эппиттэр. Аан дойдутаагы дыһа-ларга балаһыаньна билиги итин тэһ сага эһин дьу-луурдары эрэйэр. Ити сы-һаанан Л. И. Брежнев дагы-лаатыгар олоһо киирэр кыахтаах сага этиилэр ком-плекстара туруорулуна.

Европага байыаннай иир-сээннэри туоратыт дыһа-латыгар Хельсинкигэ бу-лан өссөтү бүтүн Европа-таагы Сүбэ мунньах бы-һаарытынан ыһылар ба-йыаннай өттүнэн итэһэйси-ки бөһөргөтөр дьаһаллар кулабана суохтук сулууспа-лымылар. Ити хонуу сэ-ринларын байыаннай үөрэх-тэрин эрдэттэн иһитинэ-рин, олоһо атын дойду-

лартан кэтээн көрөөччүлэ-ри ыһыры туһунан этил-лэр. Советская Союз итин-тан аһары барарга—муо-ратаагы байыаннай итинэн салгыаннааһы-байыанна-т күүстэр үөрэхтэрин, сэрни-лэр бөдөн сыбарыһыла-рын тустарынан эмиз иһи-тинкэрсэргэ — хайыы-үйэ этэн турар. Оттон билиги билиги дойдубут итиник дьаһаллар туттулар зона-ларын биллэрдик кэикэргэ, арбаагы государстволар өттүлэртэн эмиз итэ-һэйси дьаһалларын зона-та сөптөөхтүк кэикэтиллэр түбэлтэтигэр олоһу ССРС Европатаагы өттүгэр бүтүн-нүүтүгэр тарбатарга этэр. Европага ракетнай-ядер-най сэрни сэлтэрин таары-йар советская көбүлээһин ураты тирээн турар уонна тыһын суолталаах. Онно итиник сэрни сэлтэргэ ор-дук кутталлаахтык мун-кьулла тураллар. Билиги дойдубут хайыы-үйэ били-гин, уталыһыта суох, Евро-пага НАТО дойдунуларын уонна ССРС орто ыраахха тийэр сага ракетнай-ядернай средстволарын тарбатан туруорууга мо-ра-торийы олохтуурга, ол эбэ-тэр билиги таһымнаан хаалларарга этэр. Ону кы-тары тэһкэ олоһу хаар-чактыыр, өссө ордуга—сэр-биһар, туһунан кэпсэтинлэр сибээһаналара наада. Со-ветская Союз өртүтэр ики-иэн эһин средстволары, ол иһигэр «Першинг-2» американскай ракеталары уонна кыахтаах стратеги-ческая ракеталары, тарба-тан туруорууга ханнык ба-барар бэлэмминин тохто-туохтаахтар диниэ олоһу-лар.

Сага советская этиилэри олоһо киллэрин Европага быһыыны-майгыны чабди-гирдингэ, континенте ты-һааһын сыйыһыһынан уон-на эйэни бөһөргөтүүгэ ыла-һан аһары сыйыаннаах кылаатынан буолуох этэ. Италияскай сенатор Н. Пастри эппитин курдук, со-ветская көбүлээһиннэр сэ-бэлэһиннэр үлүһүйүүнү уо-ндуганнаһырга суолу тэлэ-лэр. Биригэ күүппэт, итинэн арбаа Европа но-руоттара Л. И. Брежнев дагылаатынан арыллыбыт кыахтар мүнчү тутулуубат-тарын бэйэлэрин правя-тельстволарыттан модьуйуох тустээхтэр.

Ю. ЛОПАТИН (ССТА).

XI пятилетка техниката

ДОННААБЫ-РОСТОВ. «Ростсельмаш» завод кон-вейер «Нива-СК-5А» ком-байн түһэриһиллэбит мо-делын онордо. Итиник массынналар бастаан пар-тиялара завод конвейер-ыттан ССКП XXVI съезэ аһыллыбыт күнүгэр түс-түттэр. Быһыл тыа сирэ 78 тыһ. сага «Нива-ры» ыһыада.

Снимок: сана ком-байн.

ССТА фотохрониката.

Сиэрпэ, өтүө союзтаһыылара СЫРДЫК КЭСКИЛЛЭЭХ КЭРЭ КУРАТ НЕРЮНГРИ

Билиги оройуонмут уонна Саха сирин саамай эдэр промышленнай кил-из—Нерюнгри куорат до-бордуу сибээстэспиттэрэ аатыс сылыгар барда. Олунуу 26 — кулун ту-зар 3 күннэригэр билиги 23 килилээх делегация-быт шефтохтэртэбитигэр кэлдыттаата.

МАННА БАРЫТА БААРАҒАН

Тийдэхпит күн били-гини Нерюнгри куорат Со-ветын исполкомун председателэ М. П. Ко-нев приемнаата. Ачы-гыт В.А.М. Саха сирин собуруу өттүнээри терри-ториальнай комплекс үүнэр-сайдар кэскиллэрин туһунан кэпсээтэ.

Нерюнгри куорат 1976 сыллаахха сэттинэн 6 кү-нүтэр олохтоомут. Били-ин 56 тыһ. таһа нэһи-лэһиннээх.

Манна сылга 1 млрд. 300 мөл. солкуобайдаах тутуу ыһыллар. Нерюн-гри ГРЭС-э, чогуу кокса-лыыр-байытар фабрика, бөдөн панеллары онорор завод, о. д. а. үгүс бө-дөн тутуулар... Бөдөн па-неллартан дьэни тутуу түргэи тэтимнэн ыһыл-лар. Билиги 87 кварти-ралаах олоһор дьэни көрдүбүт. Хаачыстыбаты-нан да, архитектураты-нан да туйгуу тутуу. Ааспыт пятилетка устата 5039 миэстэлээх 12 ос-куола, 1485 миэстэлээх 26 одо төрүтлэрэ ту-туллубуттар. 1981 сыла сууһаада 50 тонна ки-лиэби астыыр завод ту-туллара былаанналар. От-тон Нерюнгригаагы чо-

тоох резрез үлэс киир-дэһинэ дойду сылга 13 мөл. тонна, ол иһиттэн 9 мөл. тонна коксалам-мыт, таас чогуу ыһыада.

Билигин манна модун күүстээх массынналар үлэллиллэр. «БЕЛАЗ-тар» бири кырыныла-рыгар 120 тонна таһаа-һы тизээлэр. «Урал-машзавод» оноруга «ЗКТ-20» кран 50 тонна чогуу биригэ баһар.

КУУСТЭЭХ ҮЛЭ КЭННИТЭН

Нерюнгри олохтоохто-ро хайыһары олус тап-тыыллар эбит. Нэһилэ бири күнүгэр салайар үлэллэртэр бары хайыһар-дыт таһар үгэстэрэ олохсуйбут. Оттон хок-кей—эмиз бири таптыыр дьарыктара. Нерюнгри ГРЭС-ык тутааччыларын бөһүөлэктэригэр—Сереб-риной Борга бэйэлэрин күүстэринэн хоккейдыр стадион онорбуттар. Хок-кей федерациятын пред-седателлэн ГРЭС үлэ-һитэ В. С. Корнев үлэ-лиир. Кини эдэр хок-кеистары нэһилээтэ үс төгүл күнүгэ иккилэнтэ дьарыктыыр эбит: эһит цэппигэр уонна кини 7 чаастан. Оттон детса-дэригэр кыһынары со-түөлүүр бассейнаахтар. Быһата, дьон чаһаан-чаб-дин буоларыгар, иллэн көһи туһалаахтын атаа-рыгар шефтохтэртэбитигэр спорт улаханнын кө-мөлөөр, ону сатаан ту-һанар дьон эбит.

НЕРЮНГРИ — ДОБОРДОҔУУ ТУҢУЛГЭТЭ

Билиги уус-уран само-

деятельность кыттыы-лаахтарын Нерюнгри, Серебряный Вбр, Золо-тиника, Чульман олох-тоохторо олус иһитиник көрүстүлэр. Барыбытын Нерюнгри куорат Вочу-отунан ыалдыттарын ки-һигэтигэр киллэрдилэр. Урунку өттүгэр онно Са-ха АССР народнай суру-бааччылары Амма Аччы-гыһа, Күнүк Уурастыл-лар, ССКП XXVI съезин делегата Софрон Дани-лов, саха бастаан олим-пийцтара киллэриллибэт-тэр эбит.

Кулун тутар 1 күнүгэр Золотиника бөһүөлэгэр та-һаһыттар бырааһыннык-тара буолла. 17 тыһ. ка-ринэ киһи муһуна. Ки-нлэр ортолоругар 70-тан таһа араас омукар предстаетелларэ — Б.А.М. тутааччылар — бааллар.

«Саха сирин Согуруу өттүнээри территориаль-най производственной комплексы үөскэтиник салгырга чохтоох раз-реһи, байытар фаб-рианы, Нерюнгригаа-гы ГРЭС бастаан уочаратын тутууну ситэ-рэгэ. Саха сирин Согу-руу өттүгэр тизир руда-та бааһаах сир баһы-лаһын, ону тэһ Верка-нит—Томмот—Якутскай тизир суолун тутууну технико-экономическай өттүнэн олохтоһууларын ыһытан онорго», — диэн бэлэһээтэ дойду социальнай уонна эконо-мическай сайдытын сү-гүн туһаайылыгарыгар коммунистар үрдүкү фо-румнара — ССКП XXVI съезэ.

Билиги кэммит үлэһит кинигин чабылхай обра-һа айыллар, сүүһүнэн бы-рааттыы омукар үйэ-лээби, көрөн айа түм-сэр сирдэрэ — Нерюнгри, билиги шефтохтэртэ — сарсыгыта баарабай, сырдык.

Н. КАНДИНСКАЯ,
Делегация чилиэнэ.

Редактор
А. Е. ЧИЧИГИНОВ.

Директор орто оскуола-та бийа кулун тутар 21 күнүгэр, субутага, ОСКУОЛА ЧИЭНИ ЭР аналлаах түмсүүнү тэри-бэр, онно урунку бары ыһууһиктыры кэлэн кытаргытыгар ыһыре-бит.

Администрация.

«КУӨХ ЭКРАНЫ» КӨРӨӨЧЧҮЛЭРГЭ

Билиги редакция-тыгар телевидение-н бириги программатын ыһыталаан сүрүктэр киирэллэр. Аһааччы-лар иһитиллэригэр ССРС Телевидениега уонна радиовещаниега Госу-дарственной комитетин кылаабынай производ-ственной-технике сага ырааппытын быһаа-рытын тизирдэбит.

«Экран» спутнигына тө-лөһүннэһи бириги ске-темата +3, +4, +5, +6, +7 часовой курдаа-

чысвой курдааһынарга аһаллаах «Орбита-2» про-граммалары бириги боппу-руоһа турбуттар учуот-таммыта.

«Экран» станциялары-нан Саха сиригэр ыһыл-лар «Орбита-3» програм-ма нэһилэһиннээх пуу-һун олохтоохторугар толо-ру сөн түбэһтэ биллэр. Ол эрэри «Экран» систе-мага «Орбита-3» програм-маны «Орбита-2» прог-

раммага уларыта тутар кыаллыбат. Онноку түбэ-тэре Саха сиринээгэр бы-дан элбэх көрөөччүлэр-дэх Красноярскай уонна Алтайскай кыраайдар, Бу-риятскай уонна Тувинскай АССР-лар, Новосибирскай, Кемеровскай, Томскай, Иркутскай уобаластар нэ-һилэһиннээх пууһунары-гар табытага суох бириг-малээх программа бөриг-мэ этэ (киһилэр үлэсэ-

рин чаһа бүтэ иһитинэ «Премия» программа көс-топ аһыа этэ).

Үөскээбит балаһыаньна-ны көннөрүүтэ 1983-1984 с.с. «Экран» икки кыла-лаах модернизацияламыт систематын оноруу көрү-дүннэ. Оччоҕо Саха сир-ин олохтоохторо Кини телевидение I програм-матын тодоостох кэмгэ ко-руохтара, оттон «Орбита» станциялар (Саха сир-игэр) Кини телевидение II программатын дублии биригитэ холбонухтара.

БИНИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтогай индент 678700. Чурапчы с. Нарп Марис уул., 12, ТЕЛЕФОНАРБЫТ: редактор—21-393, отделлар—21-495, уопсай — 21-505.

«Сага олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского района КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 54907 Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ с. Чурапчы, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3182.